

Fiskevårdsåtgärder i Kungälv 2012

Under det gångna året har vi i Kungälvs kommun inventerat tre vattendrag. De inventerade vattendragen är Vallby å, Kollerödsbäcken samt bäcken från Iglekärr som mynnar ut i Göta älv mellan Vallerån och Solbergsån. Trots att vi under många år arbetat med biotopvård och vandringsvägar i både Vallby å samt Kollerödsbäcken har det inte utförts någon heltäckande fiskevårdsinventering av dessa vattendrag. Under året har vi även följt upp tidigare åtgärder i Grannebyån. Vi har även arbetat med underhåll och reparationer av fiskvägar. De vattendrag som vi arbetat med under året är Solbergsån, Vallby å, Kollerödsbäcken, Grannebyån, Ormobäcken och Komarksbäcken. Genom att lägga ut lekgrus och sten har vi förbättrat lek- och uppväxtnöjligheterna i Grannebyån och Kollerödsbäcken. Vi har även biotopvårdat med befintligt material i Kollerödsbäcken samt rivit ut dämmen. Vi har även elfiskat uppströms fiskvägarna vid Skårby och resultatet visade att havsöringen tagit sig förbi åtminstone tre år i rad. På den lokal som ligger strax nedströms järnvägen fick vi endast lekfisk. Under 2011 observerades flera par av lekande havsöring här. Det bör undersökas varför det inte blir något resultat av öringleken här.

Nytt lekgrus i Grannebyån

Under året har vi kontrollerat nio fiskvägar och reparerat tre stycken samt röjt upp i resten av dem. I Grannebyån har vi röjt undan de sista resterna efter bäverdämnet vid Skårby. I Ormobäcken, Kollerödsbäcken, Solbergsån och Vallby å har vi röjt undan skräp, stockar och grenar i fiskvägarna för att underlätta för fisken att vandra förbi hindren. Vi har även arbetat med fiskvägen i Solbergsån som var igensatt och demolerad.

Fiskvägen i Ormobäcken före och efter åtgärd

2012 års fiskevårdsinventering visar att Vallby å och Kollerödsbäcken numera är mycket produktiv havsöringsvattendrag där havsöringen tack vare fiskvägarna i de åtgärdade vandringshindren kan vandra långt upp i systemen. Vid inventeringen kunde jag konstatera att vattendragen har många lokaler som är lämpliga för havsöring och det observerades mycket fisk vid inventeringen. I bäcken från Iglekärr fanns ett par mindre lokaler som var lämpliga som lek- och uppväxtområden för havsöring. I bäcken finns det ett litet lek- och uppväxtområden precis nedströms landsvägen samt ett mindre strax nedströms det definitiva naturliga vandringshindret. Trots detta kunde jag endast observera ett enda öringyngel i bäcken. Nuvarande lek- och uppväxtområden markeras på samma kartmaterial som används i vattenöversikten.

Inventeringen utfördes genom att jag vandrade längs med hela vattendragen inklusive samtliga biflöden och gjorde en okulärbesiktning vid två olika tillfällen. Den första inventeringen utfördes vid lågvattenföring och den andra vid högvattenföring. Genom att inventera bäcken vid olika vattenföringar så är det lättare att bedöma vattendragets förutsättningar som lek- och uppväxtområde för havsöringen. Vattendragens mynningsområden inventerades från båt.

Vid inventeringen utgick jag från "vattenöversikt för Kungälv kommun". Här följer ett sammandrag över vattendragens nuvarande status (se även kartor)

Vallby å

Vid inventeringen kunde jag konstatera att bäcken har många lokaler som är lämpliga för öringungar i den övre delen av vattendraget. Utifrån vattenöversikten markerades många nya områden som goda lek- och uppväxtområden. Den nedre delen av delområde 3 (ovan E6 se karta) är svårbedömt. Sträckan är väl beskuggad med höljor som avlöses av korta strömpartier. Här finns inga lämpliga lekområden men strömpartierna kan fungera som uppväxtområden för framförallt ettårig eller äldre fisk. På några ställen kan biotopvård förbättra lek- och uppväxtområdena i delområde 1-3. I delområde 4 krävs mycket omfattande biotopvård och trädplantering för att åstadkomma en förändring. Tack vare de fyra fiskvägarna som byggts i ån kan nu öringen vandra fritt i hela huvudvattendraget. Vid okulärbesiktningar av de övre delarna av vattendraget observerades väldigt få öringungar trots att en hel del havsöringar har lekt här. Det behövs utredas mera om hur vattenkvalitén (försurning) påverkar öringens reproduktion här.

Delområde 4; har i dagsläget inga lekområden för havsöring även goda uppväxtområden saknas nästan helt. Men då rovfiskar som abborre och gädda saknas i vattendraget kan en del öring ändå växa upp här. Denna sträcka saknar nästan helt beskuggande träd och vassen täcker en stor del av åfåran. I biflödet från Kode finns det förutsättningar att åstadkomma förbättringar genom biotopvård samt åtgärda ett vandringshinder (kulvert).

Vassen dominerar sträckan med undantag för några kortare partier

Delområde 3; här finns mycket goda lek- och uppväxtområden strax nedströms E6: an (se karta). Här finns även tre vandringshinder som tidigare varit definitiva men där det nu finns fiskvägar så att fisken kan ta sig förbi.

Delområde; 2 här finns mycket goda lek- och uppväxtområden ovan Släbo och ett svårt partiellt vandringshinder har åtgärdats så att öringen kan vandra förbi. I ett biflöde från Håvatten som inte fanns med i den ursprungliga kartan men som nu lagts till finns en sträcka med goda lek- och uppväxtområden.

Delområde 1; utgörs av biflödena från Bränna och Björfjäll. Här finns flera fina lek- och uppväxtområden men det finns frågetecken kring vattenkvalitén (försurat?) i dessa biflöden.

Kollerödsbäcken

Jag utförde även en fiskevårdsinventering av Kollerödsbäcken. Inventeringen visar att Kollerödsbäcken är en mycket produktiv havsöringsbäck. Vid inventeringen kunde jag konstatera att bäcken har många lokaler som är lämpliga för havsöringen. Kollerödsbäcken har mycket större arealer av lek- och uppväxtområden jämfört med de markerade sträckorna med lämpliga lek- och uppväxtområden i vattenöversikten (se karta). Det råder dock brist på lämpliga lekplatser på några ställen i bäcken. På flera ställen saknas en skyddande trädridå längs med bäcken. Detta medför att bäcken bitvis håller på att växa igen då vattenväxter som till exempel vass och svärdsilja tar över. Möjligheten att återplantera al längsmed utsatta delar av bäcken bör undersökas. Så genom biotopvård kan lek- och uppväxtområden i bäcken utökas ytterligare. Det finns två vandringshinder i bäcken som åtgärdats vid Lunna. Öringen kan nu vandra upp till dammen vid Åsen som utgör ett definitivt vandringshinder för öring. Ovan vandringshindret finns det några mindre områden med lämpliga lek- och uppväxtområden. Tackvare omfattande biotopvård samt att det byggts två fiskvägar har havsöringsbeståndet markant i bäcken. Från några tiotals uppvandrande fiskar till mellan femhundra och tusen i dagsläget. Detta vattendrag är ett utmärkt exempel på vad som kan åstadkommas genom entusiasm, hårt arbete inom miljövården.

Delområde 4; tackvare omfattande biotopvård samt trädplantering finns det här några sträckor med lämpliga lek- och uppväxtmiljöer i de nedre

delarna. Men huvuddelen av sträckan är kraftigt igenväxt av vass då beskuggande träd saknas.

Delområde 3; från Jäger och upp till Skålldal utgörs det mesta av sträckan av goda till mycket goda lek- och uppväxtområden. Tack vare omfattande biotopvård har det skapats flera goda lekområden på sträckan. Här finns också två vandringshinder som åtgärdats och där fiskvägarna fungerar väl.

Delområde 2; nedströms dammen vid Åsen får huvudfåran en helt annan karaktär och rinner oftast välbeskuggad genom betes- och ängsmarker även om den viktiga träddridån glesats ut betänkligt längs vissa delar. Här finns goda och mycket goda lek- och uppväxtområden. I Skålldal finns en sträcka som genom biotopvård skulle kunna förbättras som öringlokal. Här finns redan vissa förutsättningar för uppväxande öring och ett litet lekområde där ett litet biflöde från Tolleröd rinner ut i huvudfåran.

Dämme före åtgärd

Dämme efter åtgärd

Delområde 1; här finns flera biflöden som rinner ner till huvudfåran i dalgången. Öringen kan vandra upp till dammen vid Åsen, som utgör ett definitivt vandringshinder för öring. Ovan vandringshindret finns det några mindre områden med lämpliga lek- och uppväxtområden.

Förslag på fiskevårdsåtgärder i Vallby å och Kollerödsbäcken:

- utläggning av grus och sten för att skapa lek- och uppväxtområden.
- trädplantering längs delar av vattendraget för att öka beskuggningen och därmed förhindra att bäcken växer igen (vass).
- Fiskväg vid dammen vid Åsen i Kollerödsbäcken.
- Undersöka vattenkvaliteten i de övre delarna av Vallby å.
- Våtmarker i icke öringförande delar av bäcken för att förlänga vattnet uppehållstid (viktigt vid torrperioder).

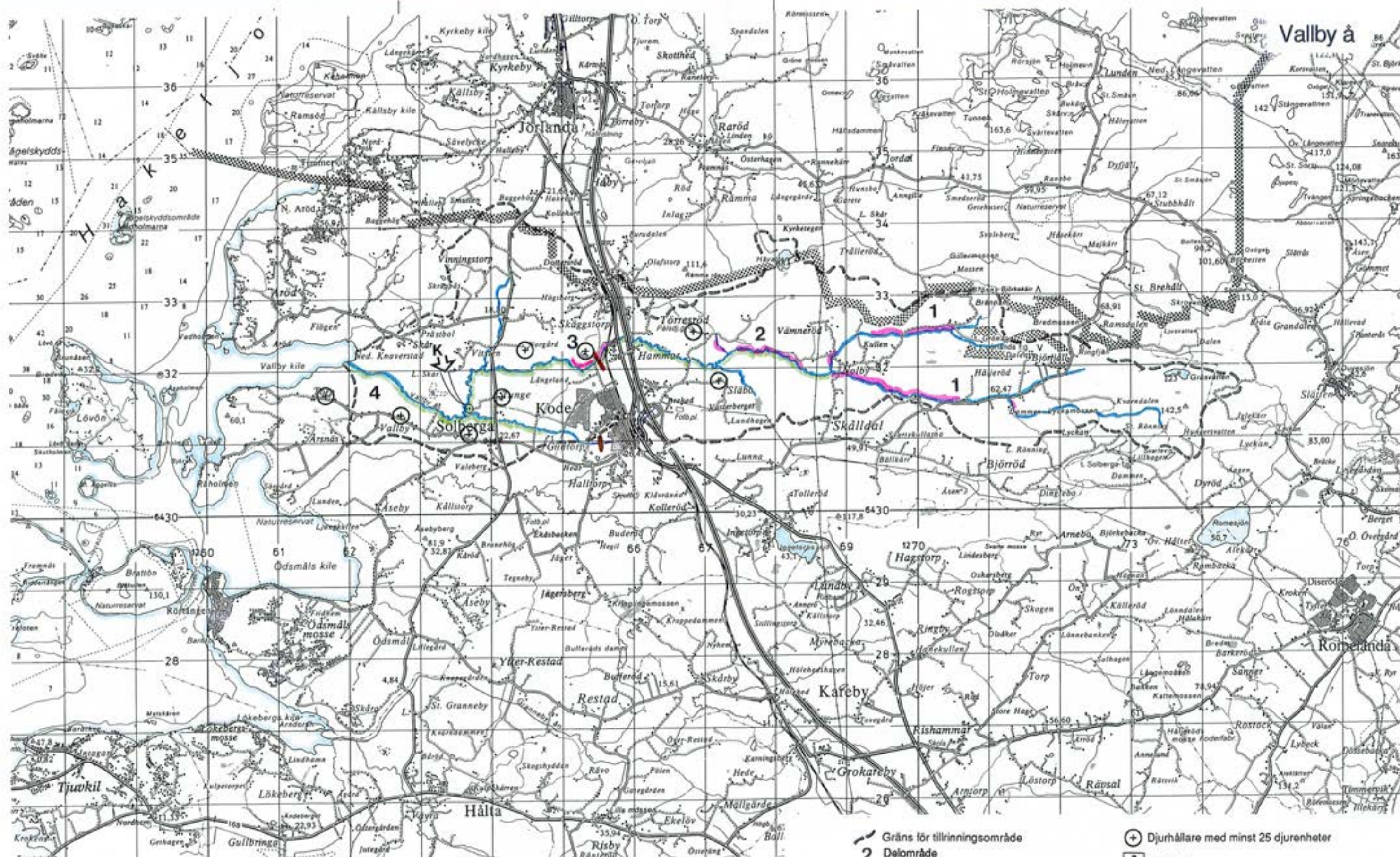
Iglekärrsbäcken

I bäcken från Iglekärr finns ett par mindre lokaler som var lämpliga som lek- och uppväxtområden för havsöring. I bäcken finns det ett litet lek- och uppväxtområden precis nedströms landsvägen samt ett mindre strax nedströms det definitiva naturliga vandringshindret. Trots detta kunde jag endast observera ett ända öringyngel i bäcken.

Förslag på fiskevårdsåtgärder i bäcken från Iglekärr:

- utläggning av grus och sten för att skapa lek- och uppväxtområden nedströms landsvägen.

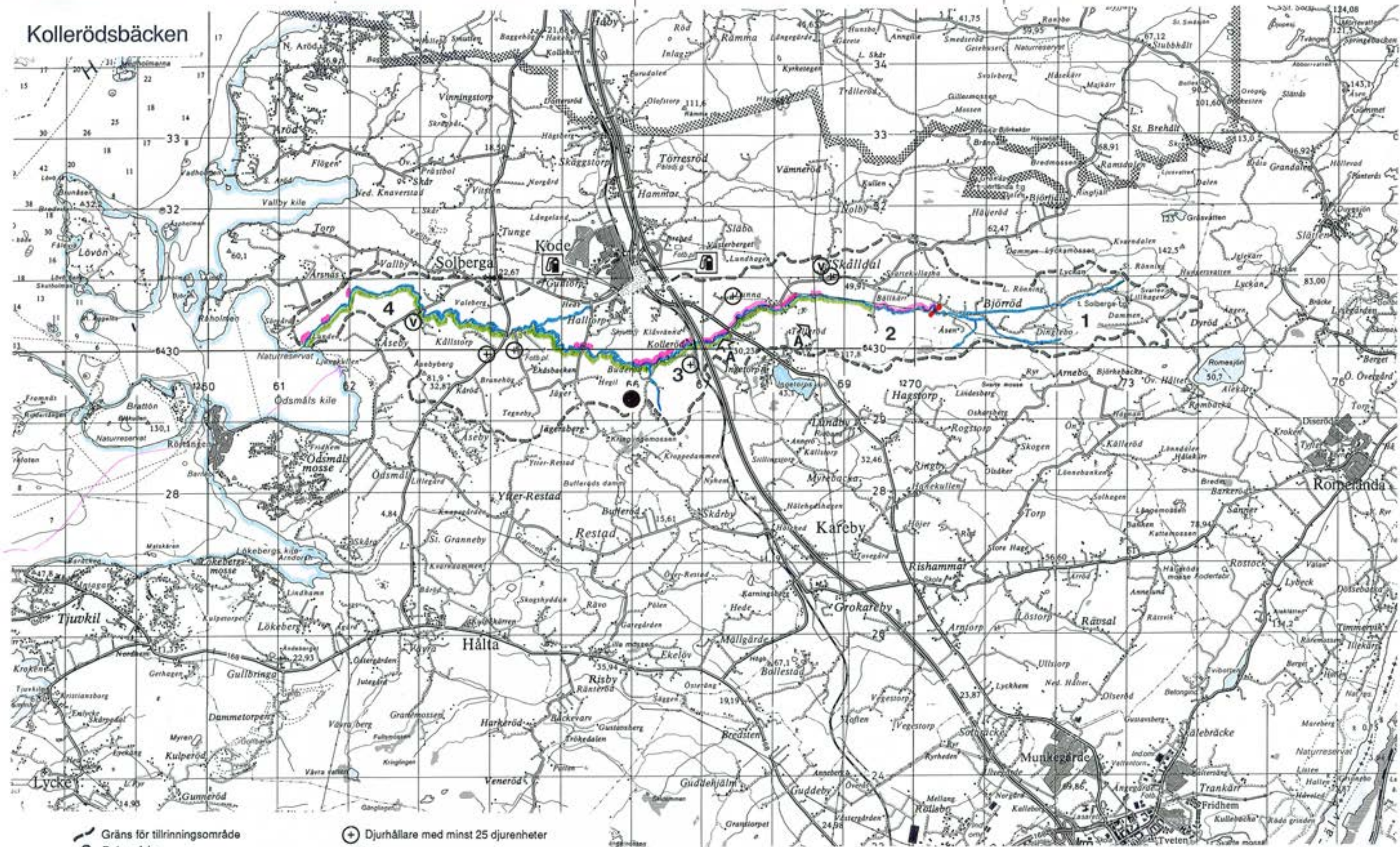
Västsveriges fiske och fiskevård
Niclas Åberg

Vallby å

- Gräns för tillrinningsområde
- Delområde
- Ekologiskt särskilt känsligt område - regionalt fiskeintresse
- Reproduktionsområde - lekbottnar
- Vandringshinder
- Mosse - myrmark
- Avfallsupplag - i drift
- Avfallsupplag - avslutat
- Djurhållare med minst 25 djurenheter
- Badplats
- Bensinstation
- Kommunalt avloppsreningsverk
- Avloppsanläggning för minst 10 hushåll
- Avloppsanläggning för minst 200 personer
- Industriområde - verksamhet

Kollerödsbäcken

- Gräns för tillränningsområde
- Delområde
- Ekologiskt särskilt känsligt område - regionalt fiskeintresse
- Reproduktionsområde - lekbottnar
- Vandringshinder
- Mosse - myrmark
- Avfallsupplag - i drift
- Avfallsupplag - avslutat
- Djurhållare med minst 25 djurenheter
- Badplats
- Bensinstation
- Kommunalt avloppsreningsverk
- Avloppsanläggning för minst 10 hushåll
- Avloppsanläggning för minst 200 personer
- Industriområde - verksamhet